

**CONVERSATION ABOUT FAMILY RELATIONSHIPS.
Isturyahan Tungod Sa Rilasyon Nang Pamilya.**

Situation: Today you will be talking with an old person with whom you will learn how to describe different family relations.

1. Text:

Learner: Lüla, pila ang imo idad nang ikaw nagka'asawa.	Grandmother (a respectful way to address an old lady), how old were you when you got married?
Kausap: Ang idad ko hay disisyiti anyos.	I was seventeen years old.
Learner: Pila naman ka tü'ig bägo ka nagka'unga'.	How many years was it before you had a child?
Kausap: Pagligad nang isa ka tü'ig nag'unga' ako.	After one year I had a child.
Learner: Hay nyan sa di'in ang imo manga unga'?	And where are your children now?
Kausap: May kanyakanya na sinda nga pamilya.	They already have their own families.
Learner: Buhi' pa ba ang imo asawa?	Is your husband still alive?
Kausap: Ay! kadugay na adto namatay.	Oh, he died already long time ago.
Learner: Sin'o ang imo niyan ka'ibahan?	Who is your companion now?
Kausap: Ang äkon apo sa unga' ko nga pangäny. Gusto niya magtinir diri sa äkon kay siya ang äkon minugbaligya' ning itlog.	My grandchild from my first child. She likes to stay with me here because she is my egg seller.
Learner: Maging minug'alila' ina' ning manok kung magbähoy.	She will become a caretaker of chickens when she grows up.
Kausap: Ma'äyo kung imaw ina' ang matabu' kay makakabülig sya sa iya manga magüyang.	It would be good if that is what will happen because she will be able to help her parents.
Learner: Pasinsya na lüla sa pagdisturbo ko sa imo.	Sorry, grandmother, for disturbing you.

2 Substitution Drills:

1. Pila ang imo idad nang ikaw	nagka'asawa.	(have had a spouse)
	nabyüda	(became a widow)
	naggradwit	(graduated)
	nagkari sa Pilipinas	(came to the Philippines)
	nagpastor	(became a pastor)

Lesson 21

2. Pila ka tü'ig bägo ka **nagka'unga?** (gave birth)
nagritayr? (retired)
naghalin sa imo lüla? (left your grandma)
3. Pagligad **nang isa ka tü'ig, nag'unga'** ako. (one year, gave birth)
nang isa ka bülan, makadto ako sa Hongkong. (one month, will go)
nang bagyo, nagpamukot ang miyugpangisda. (typhoon, went fishing with net)
ni Marya, nakabaho' ako. (Mary, can smell something)
4. Ang äkon apo sa unga' ko nga **pangänay.** (grandchild, eldest)
apo nga lyäki pangänay (grandson, eldest)
apo nga babäyi pangduha (granddaughter, second)
apo nga babäyi pangtuyo (granddaughter, third)
apo nga lyäki pang'upat (grandson, fourth)
apo nga babäyi kamanghüran (granddaughter, youngest)
5. Maging **minug'alila'** ning **manok** kung magbähoy. (one who rears, chicken)
miyugbantay unga' (one who take-care, child)
miyugbähog bäboy (one who feeds, pig)
miyugpanghugas pingggan (one who washes, plate)
miyugsilhig linghot (one who sweeps, garbage)

3. Grammar

The verbs *maging* and *naging*

These are a special kind of verb which are followed by an adjective or a noun phrase, with the object of the clause becoming what is signified by the adjective or noun phrase. The adjective or noun phrase is not marked with any nominal marker (see drill #5) unless it is an equative clause.

e.g. *Naging sira' ang säging.*

e.g. *Sin' o ang maging asäwa ni Berto?*

The banana became rotten.

Who will become the wife of Berto?

4. Kinship Terms:

<i>Nanay</i>	mother	Si Amy ang äkon nanay.
<i>Tatay</i>	father	Si Pidro ang äkon tatay.
<i>Ginikänan</i>	parents	Si Pidro kag si Amy ang äkon ginikänan.
<i>Unga' nga babäyi</i>	daughter	Si 'a' ang unga' nga babäyi ni Pidro kag ni Amy.
<i>Unga' nga lyäki</i>	son	Ako ang unga' nga lyäki ni Pidro kag ni Amy.
<i>Maghäli or Magmanghud</i>	siblings	Ako kag si 'a' hay maghäli.
<i>Asäwa</i>	spouse	Si Amy ang asäwa ni Pidro.
<i>Asäwa</i>	spouse	Si Pidro ang asäwa ni Amy.
<i>Mag'asawa</i>	husband & wife	Si Pidro kag si Amy hay mag'asawa.
<i>Maguyang nga babäyi</i>	older sister	Si 'B' hay maguyang nga babäyi ni Pidro.
<i>Manghud nga babäyi</i>	younger sister	Si 'E' hay manghud nga babäyi ni Amy.
<i>Maguyang nga lyäki</i>	older brother	Si '1' hay maguyang nga lyäki ni Pidro.
<i>Manghud nga lyäki</i>	younger brother	Si '4' hay manghud nga lyäki ni Amy.
<i>Lüla</i>	Granbmother	Si 'I' hay äkon lüla sa äkon tatay.
<i>Lülu</i>	Grandfather	Si 'IV' hay äkon lülu sa äkon nanay.

Lesson 21

<i>Apo nga babäyi</i> <i>Apo nga lyäki</i>	Granddaughter Grandson	Si 'a' hay apo nga babäyi ni 'I' kag ni 'III'. Ako hay apo nga lyäki ni 'II' kag ni 'IV'.
<i>Panugāngan nga babäyi</i> <i>Panugāngan nga lyäki</i>	Mother-in-law Father-in-law	Si 'I' hay panugāngan nga babäyi ni Amy. Si 'IV' hay panugāngan nga lyäki ni Pidro.
<i>Umāgad nga babäyi</i> <i>Umāgad nga lyäki</i>	Daughter-in-law Son-in-law	Si Amy hay umāgad ni 'I' kag ni 'III'. Si Pidro hay umāgad ni 'II' kag ni 'IV'.
<i>Bayaw</i>	Sibling-in-law	Si '4' kag si 'E' hay bayaw ni Pidro. Si '1' kag si 'B' hay bayaw ni Amy.

* *Bayaw* is used for the siblings of one's husband or the siblings of one's wife.

Bilas Brother-in-law Si '5' hay bilas ni Pidro.
* *Bilas* is used only for the husband of the sister of one's wife, but no term is used for the husband of the sister of one's husband. (Confined to male-male only)

Kunyāda Sister-in-law Si 'A' hay kunyāda ni Amy.
* *Kunyāda* is used only for the wife of the brother of one's husband, but no term is used for the wife of the brother of one's wife. (Confined to female-female only)

Anti auntie
Si 'A' hay ang äkon anti nga asāwa nang maguyang nang äkon tatay.
Si 'B' hay ang äkon anti nga maguyang nang äkon tatay.
Si 'C' hay ang äkon anti nga asāwa nang manghud nang äkon tatay.
Si 'D' hay ang äkon anti nga asāwa nang manghud nang äkon nanay.
Si 'E' hay ang äkon anti nga manghud nang äkon nanay.

Angkul uncle
Si '1' hay ang äkon angkul nga maguyang nang äkon tatay.
Si '2' hay ang äkon angkul nga asāwa nang maguyang nang äkon tatay.
Si '3' hay ang äkon angkul nga manghud nang äkon tatay.
Si '4' hay ang äkon angkul nga manghud nang äkon nanay.
Si '5' hay ang äkon angkul nga asāwa nang manghud nang äkon nanay.

Gumangkon nga babäyi niece
Si 'c' hay ang gumangkon nga babäyi ni Amy sa iya manghud nga babäyi.
" " " " " " ni Pidro sa manghud nga babäyi nang iya asāwa.
Si 'd' hay ang gumangkon nga babäyi ni Pidro sa iya maguyang nga lyäki.
" " " " " " ni Amy sa maguyang nga lyäki nang iya asāwa..

Gumangkon nga lyäki nephew
Si 'b' hay ang gumangkon nga lyäki ni Amy sa iya manghud nga lyäki.
" " " " " " ni Pidro sa manghud nga lyäki nang iya asāwa.

Si 'e' hay ang gumangkon nga lyäki ni Pidro sa iya maguyang nga lyäki.
" " " " " " ni Amy sa maguyang nga lyäki nang iya asāwa.

Paka'isa first cousin Si 'd' kag si 'e' hay äkon paka'isa sa äkon tatay.
Si 'b' kag si 'c' hay äkon paka'isa sa äkon nanay.

Pakatigdüha second cousin Si '&' hay pakatigdüha ni '@'.

Ikaduha nga nanay stepmother Si 'ii' hay ikaduha nga nanay ni 'α' kag ni 'β'.
Ikaduha nga tatay stepfather Si 'i' hay ikaduha nga tatay ni 'χ' kag ni 'δ'.

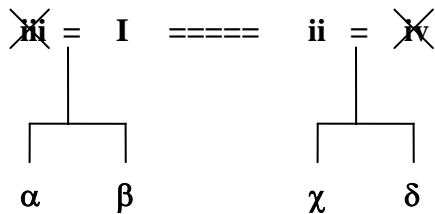
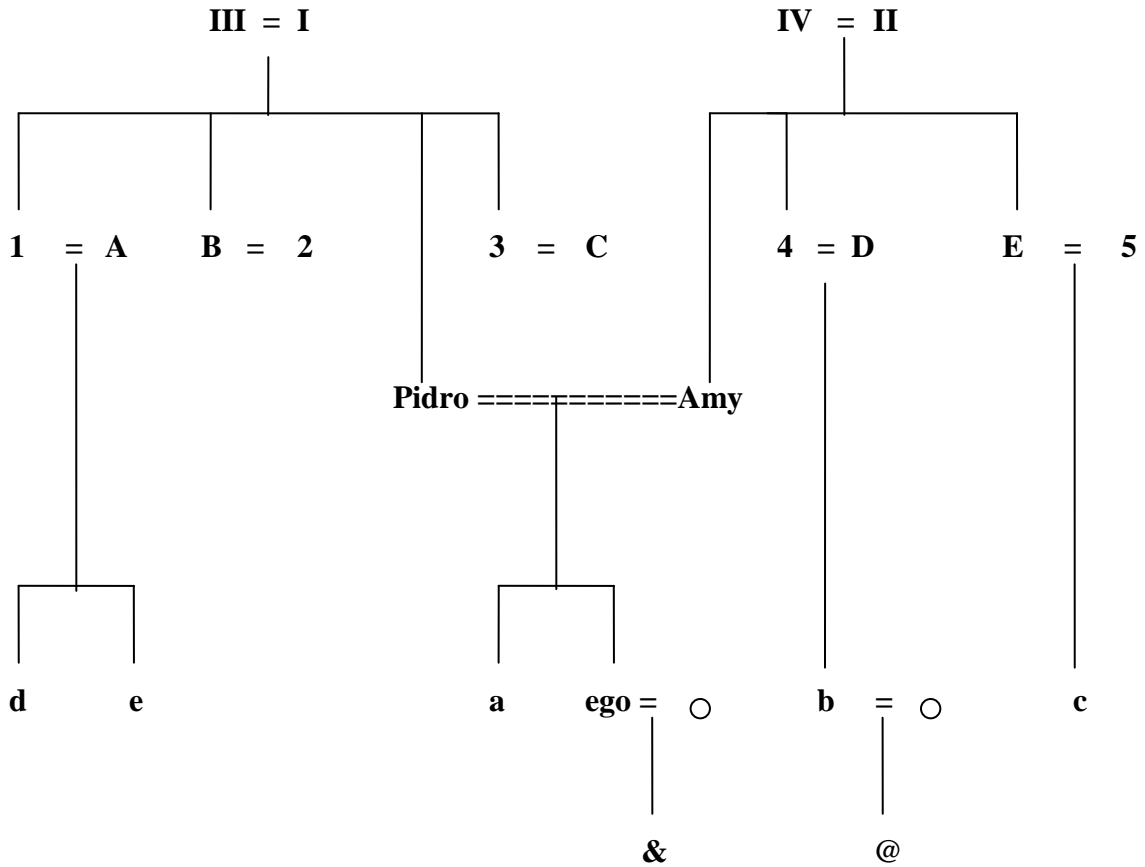
Lesson 21

Manak

stepchild

Si 'α' kag si 'β' hay manak ni 'ii'.

Diagram Of Family Relationships

- = married to
- siblings
- | child or descendent
- male
- female
- A, I names
- me 'I am'
- × × deceased or separated